

Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
Υποδράση: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Επιστ.υπεύθυνη: Μαρία Λιακοπούλου

Αντιμετώπιση ενδοσχολικής βίας στο πολυπολιτισμικό σχολείο

5, 19 & 21 Φεβρουαρίου 2013

ΕΠΑΣ Ρεθύμνου

Περίληψεις

«ΕΠΙΛΥΣΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ: ενεργητικές - συμμετοχικές τεχνικές εκπαιδευτικού δράματος και συστημικής προσέγγισης»

Αγγελική Σπινθάκη

Η συνάντηση θα είναι βασισμένη στις αρχές της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και της Βιωματικής Μάθησης. Θα περιλαμβάνει αρχικά, μια πολύ σύντομη εισήγηση για τη Συστημική προσέγγιση και τη μέθοδο του Εκπαιδευτικού Δράματος και στη συνέχεια, θα ασχοληθούμε με το κυρίως θέμα: « Επίλυση Προβλήματος..» μέσα από την εφαρμογή της τεχνικής των συλλογικών ρόλων και της συστημικής θεώρησης.

Το βιωματικό εργαστήριο θα περιλαμβάνει Βιωματικές ασκήσεις για την αντιμετώπιση προβληματικών καταστάσεων και αντικοινωνικής συμπεριφοράς μαθητών στη σχολική τάξη και τεχνικές αναπλαισίωσης αρνητικών στάσεων, καθώς επίσης και οπτικοακουστικά ερεθίσματα.

Θα βασιστεί επιπλέον, σε ένα σενάριο προβληματικής κατάστασης στο σχολικό περιβάλλον, το οποίο θα επεξεργαστούμε ομαδικά, με την ενεργό συμμετοχή όλων των παρευρισκομένων.

Ο παραπάνω τρόπος προσέγγισης, με γνώμονα την ενσυναίσθηση, θα αποτελέσει ένα εναλλακτικό «εργαλείο» για την επίλυση παρόμοιων προβληματικών καταστάσεων, σχετικών με αντικοινωνικές συμπεριφορές μαθητών και γενικότερων συγκρουσιακών διαπροσωπικών σχέσεων μέσα στο σχολικό περιβάλλον.

Η συνάντηση θα κλείσει με τη φάση του Αναστοχασμού, πάνω στο θέμα που επεξεργαστήκαμε.

Διαπροσωπικές σχέσεις, προβλήματα συμπεριφοράς και κοινωνική ένταξη των μαθητών

Τηλέμαχος Ιατρίδης,

Στοιχεία επικοινωνίας:

iatridis@fks.uoc.gr

Το σεμινάριο αυτό πραγματεύεται τα προβλήματα που αναφέρουν συνήθως οι εκπαιδευτικοί σε τάξεις με πολυπολιτισμική σύνθεση και επιχειρεί να φωτίσει πώς συνδέονται οργανικά τα προβλήματα αυτά με τα αιτήματα και τις προκλήσεις που εγείρει η πολιτισμική και κοινωνική ετερότητα στο σχολείο και την τάξη. Ως «προβλήματα» μας απασχολούν εδώ κυρίως οι δυσλειτουργικές καταστάσεις που προκύπτουν από τη διαγωγή και συμπεριφορά των μαθητών απέναντι σε άλλους μαθητές και στους εκπαιδευτικούς. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στο ζήτημα της ενδοσχολικής **βίας**. Η προσέγγιση του θέματος βασίζεται σε πορίσματα κλασικών και πρόσφατων ερευνών από την κοινωνική ψυχολογία και άλλους κλάδους, τα οποία δείχνουν πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος που παίζουν οι κοινωνικές κατηγορίες στις οποίες εντάσσονται οι μαθητές για την ψυχική υγεία των ίδιων και για την προσαρμογή τους στο σχολείο. Σε αυτό το πλαίσιο, εξετάζονται εποικοδομητικοί, αλλά και μη εποικοδομητικοί, τρόποι διαχείρισης της ετερότητας και των κοινωνικών κατηγοριών. Επιδιώκεται ταυτόχρονα ο αναστοχασμός των εκπαιδευτικών ως προς τις δικές τους πρακτικές και αναπτύσσεται ένας

κριτικός προβληματισμός για διάφορες ευρέως διαδεδομένες «λύσεις» (όπως π.χ. το να φέρουμε απλά σε επαφή μεταξύ τους τα μέλη διαφορετικών ομάδων).

Το σεμινάριο θα εστιάσει αρχικά στη μορφολογία τυπικών προβλημάτων που απαντώνται στην τάξη και στην κατανόηση της διασύνδεσής τους με την πολιτισμική και κοινωνική διαφοροποίηση. Στη συνέχεια, έμφαση δίνεται στη δυνατότητα επιτυχούς διαχείρισης και αντιμετώπισης των προβλημάτων από μέρους των εκπαιδευτικών. Στο σύνολό του το σεμινάριο αποβλέπει στην ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών ως προς τη δυνατότητά τους να διαχειρίζονται εποικοδομητικά ποικίλες δυναμικές στην τάξη, που έχουν τις ρίζες τους σε ρητές (αλλά και άρρητες συχνά) κοινωνικές κατηγοριοποιήσεις.

Βιβλιογραφία

Αρτινοπούλου, Β. (2001). *Βία στο σχολείο: Έρευνες και πολιτικές στην Ευρώπη*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Cummins, J. (2005). *Ταυτότητες υπό διαπραγμάτευση: Εκπαίδευση με σκοπό την ενδυνάμωση σε μια κοινωνία της ετερότητας*. Αθήνα: Gutenberg.

Δαφέρμος, Μ. (2006). *Περιθωριοποίηση και εκπαιδευτική ένταξη*. Αθήνα: Ατραπός.

Δραγώνα, Θ., Σκούρτου, Ε. & Φραγκουδάκη, Α. (2001). *Εκπαίδευση: Πολιτισμικές διαφορές και κοινωνικές ανισότητες* (Τόμος Α'). Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Κουρκούτας, Η. (2011). *Προβλήματα συμπεριφοράς στα παιδιά: Παρεμβάσεις στο πλαίσιο της οικογένειας και του σχολείου* (2^η έκδοση). Αθήνα: Τόπος.

Μπεζέ, Α. (επιμελ.) (1998). *Βία στο σχολείο... Βία του σχολείου*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Τριλίβα, Σ., Ανγνωστοπούλου, Τ., & Χατζηνικολάου, Σ. (2008). *Ούτε καλύτερος, ούτε χειρότερος... απλά διαφορετικός: Ασκήσεις ευαισθητοποίησης στη διαφορετικότητα για παιδιά δημοτικού και γυμνασίου*. Αθήνα: Gutenberg.

Χρυσόχου, Ξ. (2005). *Πολυπολιτισμική πραγματικότητα: Κοινωνιοψυχολογικοί προσδιορισμοί της πολιτισμικής πολλαπλότητας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Ανταποκρίνομαι... και όχι αντιδρώ: Αντιμετωπίζοντας ανεπιθύμητες συμπεριφορές στη σχολική τάξη.

Αργυρώ Καλαιτζάκη

Στη σύγχρονη κοινωνία μας, ο εμπλουτισμός και εκσυγχρονισμός των γνώσεων, δεξιοτήτων και τεχνικών των εκπαιδευτικών προκειμένου να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τα προβλήματα που προκύπτουν στη σχολική τάξη (π.χ. διαχείριση βίας και επιθετικότητας) κρίνεται αναγκαίος.

Ο στόχος του σεμιναρίου είναι διττός:

- Η ενημέρωση των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών (α) για τους τρόπους - τεχνικές ευαισθητοποίησης των μαθητών για την αποδοχή της διαφορετικότητας και την υιοθέτηση μιας συμπεριφοράς χωρίς διακρίσεις και στερεότυπα και (β) για τις κατάλληλες τεχνικές και δεξιότητες διαχείρισης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στη σχολική τάξη.
- Η πρακτική εφαρμογή των γνώσεων αυτών στα πλαίσια ενός βιωματικού εργαστηρίου στα πλαίσια του οποίου θα επιτευχθεί η ανάπτυξη δεξιοτήτων και η εξάσκηση των εκπαιδευτικών σε ομάδες στις κατάλληλες τεχνικές διαχείρισης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στη σχολική τάξη.

Οι διδακτικοί στόχοι θα επιτευχθούν στα πλαίσια των δύο ενοτήτων του σεμιναρίου: μίας εισήγησης και ενός βιωματικού εργαστηρίου – ομάδων εργασίας.

- Στο πρώτο μέρος και στα πλαίσια της εισήγησης οι εκπαιδευτικοί θα γνωρίσουν:
 - (α) τα βασικά στάδια και κάποιες ενδεικτικές δραστηριότητες ενός ολοκληρωμένου προγράμματος ευαισθητοποίησης των μαθητών για την αποδοχή της διαφορετικότητας και την υιοθέτηση μιας συμπεριφοράς χωρίς διακρίσεις και στερεότυπα (π.χ. παρουσίαση και συζήτηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, δραστηριότητες κατανόησης και αποδόμησης των στερεοτύπων, όπως επαφή με το διαφορετικό κ.άλ.) και
 - (β) διάφορες τεχνικές (π.χ. τεχνικές απόσβεσης, ενίσχυσης και τιμωρίας, αναπλαισίωση κ.άλ.) και δεξιότητες (π.χ. βασικές δεξιότητες αποτελεσματικής επικοινωνίας) διαχείρισης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι καθηγητές στη σχολική τάξη (βία, επιθετικότητα, εκφοβισμός, προβλήματα συμπεριφοράς). Θα δοθεί έμφαση στους τρόπους αποτελεσματικής εφαρμογής των τεχνικών (π.χ. πως πρέπει να εφαρμόζεται η τιμωρία ή η ενίσχυση για να είναι αποτελεσματική).
- Στο δεύτερο μέρος, στα πλαίσια του βιωματικού εργαστηρίου, οι εκπαιδευτικοί θα δουλέψουν σε ομάδες και θα ασκηθούν στην αποτελεσματική αντιμετώπιση (π.χ. σωστή επικοινωνία, εξεύρεση λύσεων, εφαρμογή τεχνικών) διαφόρων καταστάσεων της σχολικής ζωής και ανεπιθύμητων συμπεριφορών που παρουσιάζουν οι μαθητές τους. Θα τους δοθούν σενάρια ανεπιθύμητων συμπεριφορών (υποθετικά ή θα προτείνουν πραγματικά) και θα εξασκηθούν στη σωστή αντιμετώπιση των συμπεριφορών αυτών. Κατά τη διάρκεια της εργασίας των εκπαιδευτικών σε ομάδες, θα υπάρχει εποπτεία και ανατροφοδότηση από την επιμορφώτρια, ενώ στο τέλος οι εκπαιδευτικοί θα παρουσιάσουν τις προτάσεις τους μέσω ενός πλάνου- σχεδίου δράσης και, εφόσον το επιθυμούν, ενός role-playing.
- Το σεμινάριο θα ολοκληρωθεί με ανατροφοδότηση, συζήτηση και προτάσεις.

Βιβλιογραφία

- Αρτινοπούλου, Β. (2001). *Βία στο σχολείο: Έρευνες και πολιτικές στην Ευρώπη*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Barlow, D.H. & Durand, V.M. (2000). *Ψυχολογία και Παθολογική Συμπεριφορά: Μια συνθετική βιοψυχοκοινωνική προσέγγιση* (Τόμος Α' και Β'). (Επιμ. Λ. Μεσσήνης). Αθήνα: Έλλην.
- Δαφέρμος, Μ. (2006). *Περιθωριοποίηση και εκπαιδευτική ένταξη*. Αθήνα: Ατραπός.
- Ivey, A.E., Gluckstern, N.B. and Bradford-Ivey, M. (1996). *Συμβουλευτική: Μέθοδος Πρακτικής Προσέγγισης*. Μετάφραση Μ. Μαλικιώση-Λοϊζου. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κολιάδης, Ε. (2010). *Συμπεριφορά στο σχολείο: Αξιοποιούμε δυνατότητες, αντιμετωπίζουμε προβλήματα*. Εκδόσεις: Κολιάδης, Ε.
- Kring A. M., Davison G.C., Neale J.M., Johnson, S. L. (2010). *Ψυχοπαθολογία* (Επιμ. Αυδή Ε. & Ρούση Π.). Αθήνα: Γ. Δάρδανος - Κ. Δάρδανος Ο.Ε.
- Λιβανίου, Ε. (2004). *Μαθησιακές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς στην κανονική τάξη*. Αθήνα: Κέδρος Εκδοτική Λογοτεχνική Βιβλίων Α.Ε
- Ματσόπουλος, Α. (2010). *Από την ευαλωτότητα στην ψυχική ανθεκτικότητα: εφαρμογές για το σχολικό πλαίσιο και την οικογένεια*. Αθήνα: Παπαζήση ΑΕΒΕ.
- Μπεζέ, Λ., Courtecuisse, V., Fortin, J., Pain, J., & Selosse, J. (1998). *Βία στο σχολείο... Βία του σχολείου...* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Olweus Dan (2009). *Εκφοβισμός και βία στο σχολείο. Τι γνωρίζουμε και τι μπορούμε να κάνουμε*. (Επιμ. Τσιάντης Γιάννης). Αθήνα: Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου.
- Rigby Ken (2009). **Σχολικός Εκφοβισμός. Σύγχρονες απόψεις**. (Επιστημονική επιμέλεια: Γιοβαζολιάς Άκης). Αθήνα: Τόπος.
- Sutton, C. (2003). *Προβλήματα Συμπεριφοράς παιδιών και εφήβων*. Αθήνα: Α & Σ Σαββάλας Α.Ε.
- Τριλίβα, Σ., Αναγνωστοπούλου, Τ., Χατζηνικολάου, Σ. (2008). *Ούτε καλύτερος, ούτε χειρότερος... απλά διαφορετικός!* Αθήνα: Gutenberg.
- Χρηστάκης, Κ.Γ. (2011). *Προβλήματα Συμπεριφοράς στη Σχολική Ηλικία*. Αθήνα: Κ. Μπάμπαλης Μονοπρωσική ΕΠΕ.